

Quadern de vacances del poeta

2005-09-23 13:00:03

Ponç Pons

Dillatari

Quaderns Crema, Barcelona, 2005

Un quadern d'estiu, una llibreta de notes estival que comença amb un paràgraf molt indicatiu del que trobarà el lector en les pàgines següents: "Sempre he tingut vocació d'eremita literari. Me'n vaig a Macaret i deix enrere totes les coses postisses i obligatòries del món. Me'n duc un munt de llibres, aquest quadern i la ploma. Desaparesc. Vull viure («Viu ocult!», deia Epicur) sols en contacte amb el camp, el mar, la literatura i la gent que estim". Els eixos temàtics que recorreran aquest dietari de Ponç Pons, com també recorren altres obres seues, s'endevinen ja en aquest inici. Així, per exemple, la vocació d'invisibilitat, de fugir del món de les falses prerrogatives dels literats *professionals*, dels focs d'artifici dels noms repetits fins a la sacietat dins d'una cultura que, si ja és prou magra, ens entestem a reduir més i més encara, a limitar-la a quatre noms estel·lars de dubtós interès. La reclusió física, també, a Macaret, la petita cala de Menorca on transcorren aquestes vacances.

Però aquell fragment inicial ens suggereix també que aquest dietari recollirà un viatge literari, la conversa, la dialèctica amb les lectures estivals. L'autor ha confessat en més d'una ocasió que es considera bàsicament un poeta, però també –diu– té sempre entre mans algun quadern: ara, quan finalment s'ha decidit a publicar aquest que va escriure fa cinc anys, podem assistir en primera fila a aquest treball en procés. Pons hi barreja, de manera indestruable, les reflexions a aquelles lectures i la pròpia producció en el moment mateix en què s'ha produït; l'anècdota i l'*haiku* que n'ha resultat; el vers immers i lligat a la prosa. Reflexions literàries i, en un sentit més ampli, sobre l'art, estètiques, vitals. Autors llegits, autors estimats, identificació amb alguns noms: Iorgos Seferis i Salvatore Quasimodo, sobretot, però també l'admiració per Lull, el reconegut mestratge intel·lectual de Wittgenstein, les paraules justes –i només les justes– de Juan Rulfo, la brevetat carregada d'ironia i de sentits de Txèkhov; i Pessoa, Borges, Ferrater, Pavese, Montale...

Al mateix temps, *Dillatari* és un dietari en estat pur, també: que alça acta de la vida quotidiana de Pons en un espai –la seua illa– i en un temps –l'estiu– ben concrets i delimitats. La filosofia vital que se'n desprén és la del despullament, la d'aquell que sap què vol per tal de ser feliç, i que coneix que justament despullar-se és ser feliç. Despullar-se de vanitats, i també de coses materials. La presència de la companya –de na Roser– com un punt d'equilibri imprescindible, com el contrapés necessari a la seua desorientació; els fills, allò que més l'arrela a la vida; i l'illa, la terra que estima i que veu, amargament, morir en mans estranyes. La presència, també, d'altres passions que hi queden puntualment recollides: el cinema –Rossellini, sobretot–, o l'ensenyament. I, al llarg de tota l'obra, un tema recurrent –una constant en altres textos de Pons (*El salobre*, per exemple): la sistemàtica i inevitable destrucció de l'illa, i l'escriptura com a resistència estèril a aquesta situació: *Jo voldria estar obert, / solidari amb el món, / a un diàleg fecund, / però amb terra i veu pròpies. / [...] / Escriure és resistir, / somiar, tenir esperança.*

L'home que ha triat voluntàriament l'aïllament –evidentment, el neologisme que dóna títol a l'obra no és gratuït– es refereix sovint a la cultura que li nega la pertinença, fent-ne una radiografia bastant aproximada: "No m'estranya gens que agonitzem entre el més retrògrad meliquisme i la més cruel antropofàgia. Som una cultura abjecta, esclava, mesquina... Som un país miserable!". En definitiva, el personatge que ha creat Ponç Pons és ell mateix, i és també aquell que no vol exercir de poeta, ni d'intel·lectual; ni tan sols de *contemporani!* Silenci i treball, eremitisme literari, enfront de la "buidor de l'espectacle farisaic que m'ofereix aquest mercat literari de la cultura actual. Es parla de mitjanies, es

Pere Calonge • Ex-Libris

<http://www.perecalonge.com/exlibris/>

promociona mediocres, es canonitza arribistes i els grans autors, els autèntics, semblen ignorats”. És també aquell per a qui TOT és literatura, que VIU literatura –*escriviure*, un altre neologisme que s’hi pot llegir– fins a cert punt de manera malaltissa, que es plany de no ser capaç de viure sense versos: *Ser prou feliç / per no necessitar / llibres ni versos*. I que porta aquesta comunió entre literatura i vida fins a les darreres conseqüències.